

MIJN FAVORIETE VERNE-FILM

Reacties van Vernianen

Bij de voorbereiding van dit eerste nummer van De Verniaan, dat aan Vernefilms is gewijd, gaven een aantal leden hun voorkeuren door m.b.t. deze films.

Annemiek van den Heuvel meldde: De nieuwe versie van de BBC over *De reis om de wereld in tachtig dagen* is erg leuk. En ook de moeite waard. Hoe ze het boek hebben weten te vertalen naar issues uit de moderne tijd vind ik vooral erg leuk, terwijl het toch nog wel degelijk historisch verantwoord is.

Fix is nu eens geen detective, maar een vrouwelijke journaliste, die probeert te bewijzen dat vrouwen ook top artikelen kunnen schrijven. Het doet eigenlijk denken aan Nelly Bly.

Hier is Fogg een rijkard die zijn veilige rijke thuis heeft verlaten en moet leren met de omstandigheden om te gaan. Je ziet in het begin dat hij eigenlijk al zeeziek wordt als hij aan een boot denkt en in paniek raakt als er iets gebeurt dat niet gepland is. Tijdens de reis zie je hem zich ontwikkelen als een man die problemen aanpakt en tegelijkertijd de demonen uit zijn verleden verwerkt.

Hans Nelis bericht: Tot mijn schande moet ik bekennen dat ik in mijn leven maar twee verfilmingen van JV's boeken gezien heb. De eerste is deze: [https://en.wikipedia.org/wiki/Mysterious_Island_\(1961_film\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Mysterious_Island_(1961_film)). Die zag ik toen ik 10 of 11 jaar was (denk ik), samen met mijn ouders. Ik herinner me een aantal scènes (bv. een scène met reusachtige wespen) die helemaal niet in het boek voorkomen en dat er ook twee dames ten tonele gevoerd worden, een moeder en haar dochter. Mijn vader vond het een barslechte film omdat de inhoud sterk afweek van de inhoud van het boek.

De tweede film die ik (nog maar onlangs) gezien heb is alom bekend:

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Around_the_World_in_Eighty_Days_\(1956\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Around_the_World_in_Eighty_Days_(1956))

Ik vind dit een hoogst sprankelende film, die geen minuut verveelt en die erin slaagt om de hoogtepunten uit het boek op een gecondenseerde wijze weer te geven. Het tempo ligt voldoende hoog, het acteerwerk (David Niven!) is uitstekend en de decors inspirerend. Deze verfilming vind ik absoluut het bekijken waard, ik zou die best nog een keer willen "beleven".

Frits Roest: In totaal moet ik al heel wat Vernefilms gezien hebben, vóór of na lezing van de boeken.

Meestal valt een film tegen als je het boek kent. Dit was voor mij nog niet het geval toen ik op elfjarige leeftijd geheel onvoorbereid *20.000 leagues under the sea* zag. Wat een spectaculaire beleving was dat! Ik kende het verhaal niet en was – kennelijk blijvend – onder de indruk van de prachtige heldere kleuren en de bijzondere avonturen, die de kijkers worden voorgeschoteld. Dit was zeker een aanleiding voor me om verder werk van Verne te gaan lezen uit de bibliotheek van mijn middelbare school. De uitgave van *20.000 mijlen onder zee* in de Illustrated Classics-serie van rond diezelfde tijd, als reclameobject van Blue Band, hielp de herinnering levend.

Hiernaast was ik met name nogal te spreken over een meerdelige televisieserie van *Michael Strogoff*, die zonder onnodige poespas een prachtig verfilmd verhaal bevatte. Sinds ik de Vernemania van Conan Doyle gelezen heb – verderop in deze Verniaan – hoef ik me niet meer te schamen voor mijn voorkeur voor onderzeese, ondergrondse of ruimtereizen boven een reis om de wereld, hoe snel ook.

Garnt de Vries: Van de vele Verneverfilmingen zijn er een paar waar ik een zwak voor heb. De miniserie *Around the World in 80 Days* uit 1989, met Pierce Brosnan als Phileas Fogg en Eric Idle als Passepartout, was de eerste verfilming die ik als jonge Vernefan zag. Het www bestond nog niet, dus de aankondiging van deze serie in de tv-gids was een volslagen verrassing voor me; ik denk dat ik wel een vreugdekreet geslaakt heb. Elke week kwam er een aflevering op tv, en elke week zat ik ruim op tijd klaar om de videorecorder te laten draaien. Dat luisterde nauw, want ik wilde geen restjes reclame of aankondigingen van andere programma's tussen de afleveringen in hebben. Wellicht heb ik door die wettelijke spanning de serie intenser beleefd en er daardoor meer van genoten? Het verhaal volgt in grote lijnen de roman: de weddenschap, de acties van detective Fix, de redding van Aouda, de Long Long Noses, de treinoverval door de Indianen en het opstoken van de *Henrietta*, het wordt allemaal behoorlijk trouw aan de bron verbeeld. Daarnaast zijn er allerlei obstakels bij verzonnen die de reis in gevaar dreigen te brengen, vaak rond historische figuren als Sarah Bernhardt of Cornelius Vanderbilt. Knap genoeg passen die episodes naadloos in het ritme van de serie, veel beter dan bijvoorbeeld het intermezzo in Spanje dat de film uit 1956 met David Niven zo eigenaardig onderbreekt. Een ander

aspect dat deze serie zo aantrekkelijk maakt (maar dat realiseerde ik me pas veel later) is dat Fogg een duidelijke en geloofwaardige ontwikkeling doormaakt. In het begin is hij de karikaturale flegmatieke Engelsman die de Fogg uit de roman ook is, maar door de wederwaardigheden van de reis en vooral door zijn interactie met Passepartout en met Aouda laat Fogg niet alleen steeds meer zijn masker zakken, hij staat ook steeds bewuster stil bij zijn beweegredenen en zijn gevoelens. De serie weet hierbij een goede balans te bewaren en schiet niet zo ver door in het psychologische als bijvoorbeeld de serie uit 2022 met David Tennant.

Een andere miniserie die me heel goed bevalt is *Michel Strogoff* uit 1975. Ook deze serie volgt behoorlijk trouw het bronmateriaal. Meer nog dan bij *Around the World in 80 Days* met zijn vele uitwijdingen maakt *Michel Strogoff* uitstekend gebruik van het format van een miniserie. Het verhaal loopt logisch van het begin naar het eind, zonder onnodige zijsprongen (op een enkele aflevering rond een oude rivaal van Strogoff na), de spanning wordt mooi opgebouwd en tegelijk is er genoeg tijd voor wat rustiger segmenten waarin de relatie tussen Strogoff en Nadia vorm krijgt of waarin de achtergrond van andere personages uitgediept wordt. Bijzonder de moeite waard is in deze serie de muziek. Vooral de opzweepende titelmuziek en het gevoelige *Nadia's theme* blijven lang in het gehoor hangen. De filmmuziek moet erg populair geweest zijn. Ik stond een keer in Genève in een boekenwinkel, toen van de straat de melodie van *Nadia's theme* naar binnen drong, gespeeld door een straatmuzikant. Dat zijn de kleine geluksmomenten die een dag kleur geven!

Als laatste geef ik graag een eervolle vermelding aan *Дети капитана Гранта* (*De kinderen van kapitein Grant*), een Russische film uit 1936. Ook bij deze film hoort voor mij een anekdote. In een

boekwinkel in Moskou had ik al wat mooie aanwinsten gevonden. Op weg naar buiten viel mijn oog op een stapel VHS-banden waarvan de bovenste rechtop stond, zodat de voorkant goed opviel. En net deze film was er een die ik graag aan mijn verzameling toevoegde! Gelukkig was het Russische VHS-systeem compatibel met het Nederlandse, zodat ik de film ook daadwerkelijk kon bekijken. In 1936 was de film met geluid wereldwijd stevig in opmars, ook al waren er nog veel bioscopen die er technisch niet klaar voor waren. *De kinderen van kapitein Grant* is een mooi product van deze overgangperiode. De film heeft gesproken dialogen en in sommige scènes ook achtergrondgeluid. Dat laatste is niet altijd even geloofwaardig: een woest omhoog stortende waterval in Zuid-Amerika klinkt bijvoorbeeld alsof er iemand in een bakje water spettert. Andere scènes bevatten dan weer alleen beeld en achtergrondmuziek, net als de vele tussentitels een duidelijk overblijfsel uit het tijdperk van de stomme film. Wat ook sterk aan de stomme film doet denken is de theatrale acteerstijl van sommige acteurs, met nadrukkelijke mimiek en grote gebaren die in onze ogen nogal overdreven overkomen. Ondanks deze eigenaardigheden is de film absoluut het kijken waard. Vele scènes zijn een op een overgenomen uit de roman, er is duidelijk aandacht besteed aan het in beeld brengen van fraaie landschappen, en het geheel ademt dezelfde positieve, opgewekte en daadkrachtige sfeer die ook de roman kenmerkt. Dit wordt goed ondersteund door de muziek, die bij vlagen overigens lekker bombastisch wordt, alsof je naar een Stalinistische propaganda-film zit te kijken.

Around the World in 80 Days en *Michel Strogoff* zijn online goed verkrijgbaar, *Дети капитана Гранта* is op YouTube te vinden (zij het zonder ondertiteling).

